

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za lokalno samoupravo in regionalni razvoj

Številka: 060-10-13/2024/10
Ljubljana, 9. 9. 2024

PREDLOG

Z A P I S N I K

33. seje Komisije Državnega sveta za lokalno samoupravo in regionalni razvoj, ki je bila v ponedeljek, 2. septembra 2024, v sobi 212/II, Šubičeva 4, Ljubljana.

Seja se je začela ob 14. uri in se zaključila ob 15.35 uri.

Prisotni:

- predsednik: Dušan Strnad
- podpredsednik: Leopold Pogačar
- člani: Monika Ažman, Dejan Crnek, Peter Dermol, Oskar Komac, Gregor Korene, Ivan Meglič, Milan Ozimič, Matjaž Švagan
- Miloš Pohole (v skladu z drugim odstavkom 24. člena PoDS je nadomeščal državnega svetnika Andreja Poglajna).

Opravičeni:

- Igor Marentič, dr. Matjaž Štolfa in Darko Zevnik.

Vabljeni:

- Marko Staroveški, državni svetnik
- mag. Andrej Rajh, državni sekretar, Ministrstvo za infrastrukturo
- Monika Pintar Mesarič, generalna direktorica Direktorata za železnice, žičnice in upravljanje prometa, Ministrstvo za infrastrukturo
- Irena Škrli, Direktorat za železnice, žičnice in upravljanje prometa, Ministrstvo za infrastrukturo
- mag. Miran Gajšek, državni sekretar, Ministrstvo za naravne vire in prostor
- Natalija Kokalj, namestnica generalne direktorice Direktorata za naravne vire, Ministrstvo za naravne vire in prostor
- mag. Katja Rakun, Sektor za rudarstvo, Ministrstvo za naravne vire in prostor
- Igor Sirc, direktor Uprave za jedrsko varnost
- Matjaž Podjavoršek, glavni inšpektor za sevalno in jedrsko varnost in
- dr. Damijan Škrk, direktor Uprave za varstvo pred sevanji

Sprejet dnevni red:

1. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o izgradnji, upravljanju in gospodarjenju z drugim tirom železniške proge Divača-Koper (ZIUGDT-A) - skrajšani postopek, EPA 1617-IX (Št. 326-03-1/2024)
2. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o rudarstvu (ZRud-1F) – skrajšani postopek, EPA 1592-IX (Št. 320-01-6/2024)
3. Poročilo o varstvu pred ionizirajočimi sevanji in jedrski varnosti v Republiki Sloveniji leta 2023, EPA 1635-IX (Št. 801-06-1/2024)
- 3.APredlog Odgovora na Mnenje Vlade Republike Slovenije o zahtevi Državnega sveta za začetek postopka za oceno ustavnosti drugega odstavka 110.b člena Zakona o

prevozi v cestnem prometu (Uradni list RS, št. 6/16 – uradno prečiščeno besedilo, 67/19, 94/21, 54/22 – ZUJPP, 105/22 – ZZNŠPP, 18/23 – ZDU-1O in 23/24), (Št. 326-02-6/2024) - RAZŠIRITEV

4. Potrditev zapisnika 32. seje komisije

5. Razno

* * *

Komisija je sprejela predlog za razširitev in dnevni red v celoti (9 ZA, 0 PROTI).

Ad 1)

Komisija je obravnavala Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o izgradnji, upravljanju in gospodarjenju z drugim tirom železniške proge Divača–Koper (v nadaljevanju: predlog zakona), ki ga je Državnemu zboru v obravnavo predložila Vlada.

Komisija **podpira** predlog zakona.

Medtem ko veljavni zakon ureja vprašanja glede investitorja, koncesije in financiranja projekta izgradnje nove enotirne železniške proge Koper–Divača, se s predlogom zakona, zaradi odločitve Vlade o izvedbi dvotirne proge, vzpostavlja pravna podlaga, ki družbi 2TDK d. o. o. omogoča investitorstvo tudi v vzporedni levi tir na trasi železniške proge Divača–Koper. Predlog zakona sledi časovnici in vsebini sprejemanja državnega prostorskega akta.

Kot pojasnjuje predlagatelj, vzporedni levi tir poteka poleg proge, ki se trenutno že gradi. Oba tira bosta povezana (tudi prek okoli 16 km skupnih predorov) in oskrbovala isto traso. Tira si delita najdaljše predore, ki so že zgrajeni. Približno dve tretjini vzporednega tira je že izkopenega, zaključeni so tudi izkopi na kraškem terenu, zato tveganja za kraške pojave na tej investiciji ne bo. To je razvidno tudi na ocenjeni vrednosti izgradnje vzporednega levega tira, ki je bistveno nižja od desnega tira, in znaša 354,23 milijona evrov brez DDV (tekoče cene).

Kot je bilo pojasnjeno, je smiselno, da se družbo 2TDK d. o. o. določi za investitorja in ji podeli koncesija tudi za vzporedni levi tir ter da ostanejo pogoji koncesije enaki kot v primeru desnega tira, za katerega že ima koncesijo. Na Vladi in Ministrstvu za infrastrukturo pričakujejo, da bo družba 2TDK d. o. o. aktivno pristopila k pridobivanju gradbenega dovoljenja, leta 2026 objavila javni razpis in začela s prvimi izvedbenimi deli na terenu. Konec gradnje se pričakuje leta 2030. V postopku priprave državnega prostorskega akta, za katerega se pričakuje, da ga bo Vlada sprejela še septembra 2024, so bile uspešno izvedene vse okoljske presoje, tudi čezmejna presoja vplivov na okolje z Republiko Italijo.

Po izgradnji dvotirne proge bo obstoječa dotrajana železniška proga od cepišča Prešnica do ENP Dekani, ki poteka po vodovarstvenem občutljivem območju, opuščena. Kot ugotavlja komisija, je Vlada dala zavezo, da bo storila vse, kar je mogoče, da lokalno prebivalstvo ne bo več v strahu pred požari, ki so posledica zaviranj oz. pospeševanj vlakov, ali pred nevarnostmi tveganj onesnaževanja vode in drugih okoljskih tveganj, ki obstajajo na obstoječi progi.

Predlog zakona predvideva tudi vzpostavitev državne kolesarske povezave na opuščeni železniški progi od cepišča Prešnica do ENP Dekani, prav tako daje pravno podlago za prenos objektov na opuščenih železniških postajah Rižana, Dol pri Hrastovljah in Črnotiče s pripadajočimi funkcionalnimi površinami v last Mestne občine Koper, ki jih bo lahko namenila za izvajanje spremljajočih rekreacijskih in turističnih dejavnosti. V skladu s predlogom zakona se bo v roku enega leta po začetku obratovanja dodatnega vzporednega tira odstranila vsa infrastruktura, na opuščeni trasi pa v roku enega leta vzpostavila državna kolesarska povezava ter v roku šestih mesecih po zagotovitvi pravnih podlag za vzpostavitev državne

kolesarske povezave na Mestno občino Koper prenesli objekti na treh opuščenih železniških postajah.

Kot ugotavlja komisija, se s predlogom zakona odpravlja tudi možnost sodelovanja drugih držav pri financiranju in lastništvu železniške infrastrukture ter družbe 2TDK d. o. o. Predlagatelj to utemeljuje s tem, da je Slovenija doslej dokazala, da je finančno sposobna sama zgraditi dvotirno progo Koper–Divača.

* * *

Komisija podpira predlog zakona in nima vsebinskih pripomb.

Komisija še posebej pozdravlja predlog o ureditvi kolesarske infrastrukture na opuščeni trasi obstoječe železniške proge od cepišča Prešnica do ENP Dekani, ki danes ne dosega sodobnih varnostnih in tehničnih standardov ter ogroža edini vir pitne vode v slovenski Istri, ter o prenosu lastništva na objektih na opuščenih železniških postajah Rižana, Dol pri Hrastovljah in Črnotiče s pripadajočimi funkcionalnimi površinami na Mestno občino Koper, ki jih bo lahko namenila za izvajanje spremljajočih rekreacijskih in turističnih dejavnosti. S tem predlagatelj sledi pobudam iz lokalnega okolja, prav tako pa tudi pobudi državnih svetnikov Marka Lotriča in dr. Matjaža Štolfa, ki sta jo oblikovala na podlagi obiska slovenske Istre 9. 1. 2024, Državni svet pa podprl na 14. seji 28. 2. 2024 ter naslovil na Vlado.

* * *

Za poročevalca je bil določen državni svetnik Dušan Strnad

* * *

Komisija je podprla predlog zakona (10 ZA, 0 PROTI).

Ad 2)

Komisija je obravnavala Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o rudarstvu (v nadaljevanju: predlog zakona), ki ga je Državnemu zboru v obravnavo predložila Vlada. Komisija se je seznanila tudi s stališčem Skupnosti občin Slovenije.

Komisija **podpira** predlog zakona.

Kot ugotavlja komisija, se v prihodnjih mesecih načrtuje obsežnejša prenova rudarske zakonodaje, s predlogom zakona pa se želi urediti trenutno najbolj pereče težave, ki zahtevajo takojšnje zakonske spremembe oz. dopolnitve.

Zaradi kadrovskih težav se predlaga omilitev izobrazbe rudarskih inšpektorjev, saj na razpise za delovno mesto inšpektorja pod zdaj veljavnimi zakonskimi pogoji, da morajo imeti vsi rudarski inšpektorji univerzitetno izobrazbo rudarske ali geotehnoške stroke, ni kandidatov. Kot izhaja iz predloga zakona, se za rudarskega inšpektorja, ki nadzira izvajanje rudarskih del v jami, predlaga najmanj druga stopnja ravni v skladu z zakonodajo s področja visokega šolstva, za rudarskega inšpektorja, ki izvaja nadzor nad rudarskimi deli na površini, pa najmanj prva stopnja ravni izobrazbe.

Ta sprememba bo po besedah predlagatelja zagotovila okrepitev števila rudarskih inšpektorjev ter s tem bolj učinkovit nadzor na izvajanjem rudarskih del. To je še posebej pomembno, ker se je zaradi obnove in sanacije lanskoletnih poplav povečal odvzem mineralnih surovin, predvsem s kamnolomov oz. pridobivalnih prostorov na območjih, ki so jih prizadele poplave. Le z okrepitevijo nadzora se lahko prepreči poseganje izven meja

odobrenih pridobivalnih prostorov ter izvajanje rudarskih del na zemljiščih, za katera nosilec rudarskih del nima pravice izvajati dela.

Določa se tudi nov rok za vložitev vloge za podaljšanje rudarske pravice, ki se usklajuje z Zakonom o interventnih ukrepih za preprečitev škodljivih posledic pri podaljševanju rudarskih pravic in koncesij (ZIUPRPK), ki je predvidel izredno podaljšanje nekaterih rudarskih pravic in koncesijskih razmerij. V skladu s tem se rok za vložitev vloge za podaljšanje rudarske pravice podaljšuje iz 6 na 12 mesecev pred iztekom koncesijskega razmerja. Daljši rok bo omogočil, da se tudi zahtevni postopki podaljšanja rudarskih pravic izvedejo pravočasno oz. rešijo vloge za podaljšanje rudarske pravice in koncesije še pred ugasnitvijo obstoječe rudarske pravice.

Spreminja se tudi struktura izpitne komisije za strokovne izpite pri ministrstvu, pristojnem za rudarstvo, saj zaradi pomanjkanja rudarskih inšpektorjev v skladu z veljavno ureditvijo ni mogoče imenovati izpitne komisije. S predlagano spremembo zakona se omogoča imenovanje komisije za strokovne izpite ne glede na dejansko število rudarskih inšpektorjev, saj se dopušča, da so lahko namestnik predsednika in člani komisije tudi osebe, ki na pristojnem ministrstvu vodijo in odločajo v upravnih postopkih s področja rudarstva.

Kot ugotavlja komisija, Skupnost občin Slovenije podpira predlog zakona in poudarja, da se danes, zaradi pomanjkljivega inšpekcijskega nadzora in velikih teženj koncesionarjev po dobičku, pojavljajo številni grobi in nenadzorovani posegi v naravno okolje, ki povzročajo nepopravljivo škodo in vplivajo na zdravje ljudi. Ob tem v Skupnosti občin Slovenije pozivajo tudi k pripravi sistematičnih in večjih zakonskih sprememb, ki bodo v javno korist in bodo uredile področje umeščanja v prostor, podeljevanja koncesij in višine koncesijskih dajatev.

* * *

Komisija podpira predlog zakona in nima vsebinskih pripomb na predlagane zakonske rešite, ki so pomembne za učinkovitejše vodenje postopkov na področju rudarstva. Ob tem pa komisija izpostavlja določene dileme, ki jih je treba nasloviti pri obsežnejših spremembah področne zakonodaje.

Ob oceni, da je predlagana omilitev izobrazbenih pogojev za rudarske inšpektorje kot kratkoročna rešitev smiselna, saj najhitreje naslavlja kadrovsko problematiko rudarske inšpekcije, komisija opozarja, da je treba z vidika obsežnosti kadrovske podhranjenosti vseh inšpekcijskih organov v Sloveniji opraviti širšo razpravo in s sistemsko ureditvijo zagotoviti ustreznejše pogoje za delo inšpektorjev, ki bodo za iskalce zaposlitve bolj privlačni, da bi se lažje odločali za poklic inšpektorja. Komisija tudi poudarja, da ima javni sektor na splošno težave pri zadrževanju strokovnega kadra, saj so plače nižje kot v gospodarskem sektorju.

Kamnolomi in peskokopi zagotavljajo mineralne surovine, ki omogočajo gospodarsko rast in napredek, hkrati pa predstavljajo tveganje za okolje in zdravje ljudi zaradi velikih posegov v prostor. Po mnenju komisije je zato ključnega pomena, da zagotovimo njihovo strokovno umeščanje v prostor ter učinkovit nadzor pristojnih služb na državni in lokalni ravni nad izkoriščanjem mineralnih surovin.

Ob obravnavi predloga zakona komisija izpostavlja tudi problematiko plazov in posedanja zemljišč oz. labilnosti območij nad jamskimi objekti v Zasavju, ki so posledica 240 letnega rudarjenja. Zasavski župani so prepuščeni sami sebi in nimajo nobenih zagotovil o tem, kdo bo prevzel skrb za monitoring oz. spremljanje stanja na območju pridobivalnih površin nekdanjih rudnikov Zagorje in Trbovlje-Hrastnik (ki je s 1. 1. 2024 prešel pod upravljanjem Premogovnika Velenje). Komisija pričakuje, da bo pristojno ministrstvo čim prej pristopilo k sistemski ureditvi monitoringa degradiranih površin na območju nekdanjih rudnikov, ki so se zaprli, vendar za njih monitoring ni bil zakonsko urejen. Komisija je bila ob tem seznanjena,

da se vprašanje monitoringa običajno ureja v okviru specialnega zakona, ki ureja zapiranje posameznega rudnika, ker pa v primeru rudnikov v Zasavju to ni bilo rešeno v okviru specialnega zakona, se predvideva, da se bo to vprašanje reševalo tako v okviru načrtovanih večji sprememb Zakona o rudarstvu kot v okviru zakona, ki bo uredil zapiranje Premogovnika Velenje.

* * *

Za poročevalca je bil določen državni svetnik Gregor Korene.

* * *

Komisija je podprla predlog zakona (11 ZA, 0 PROTI).

Ad 3)

Komisija je obravnavala Poročilo o varstvu pred ionizirajočimi sevanji in jedrski varnosti v Republiki Sloveniji leta 2023 (v nadaljevanju: poročilo), ki ga je Državnemu zboru v obravnavo predložila Vlada.

Komisija **se je seznanila** s poročilom.

V predstavitvi poročila, ki povzema vsa dogajanja v zvezi z varstvom pred ionizirajočimi sevanji in jedrsko varnostjo v letu 2023, sta predstavnika Uprave za jedrsko varnost in Uprave za varstvo pred sevanji pojasnila, da je leto 2024 minilo brez večjih posebnosti na področju jedrske in sevalne varnosti, pri čemer je bilo zagotovljeno varstvo ljudi in okolja pred nepotrebni škodljivimi učinki ionizirajočih sevanj.

Kot ugotavlja komisija, je Nuklearna elektrarna Krško (v nadaljevanju: NEK) obratovala varno, pri čemer je poročala o petih dogodkih, ki pa niso imeli vpliva na prebivalstvo ali okolje. Varno in uspešno je bila izvedena tudi prva od štirih predvidenih kampanj prenosa gorivnih elementov, v kateri je bilo prenesenih 592 gorivnih elementov v novo zgrajeno suho skladišče za izrabljeno gorivo na lokaciji NEK. Decembra 2023 je bil končan tretji občasni varnostni pregled NEK, ki je potekal od leta 2020. Uprava za jedrsko varnost je potrdila poročilo in akcijski načrt, ki ga mora NEK izpolniti v naslednjih petih letih. S tem je bil izpolnjen zadnji pogoj za nadaljnje desetletno obratovanje NEK. V skladu z Direktivo EU o jedrski varnosti, ki predpisuje izvedbo tematskih strokovnih pregledov vsakih šest let v vseh evropskih državah hkrati, se je leta 2023 začel drugi tovrstni pregled na temo požarne varnosti v jedrskih objektih.

Raziskovalni reaktor TRIGA Mark II je obratoval varno v stacionarnem in pulznem načinu, skupaj 140 dni. Lani ni bilo dogodkov, ki bi zahtevali poročanje na. Nadaljeval se je drugi občasni varnostni pregled jedrskega objekta raziskovalnega reaktorja TRIGA in objekta vroča celica.

Agencija za radioaktivne odpadke (ARAO) je nadaljevala dejavnosti za izgradnjo odlagališča nizko- in srednjeradioaktivnih odpadkov (NSRAO) v Vrbini pri Krškem.

Kot je bila seznanjena komisija, je Meddržavna komisija za spremljanje izvajanja Pogodbe med slovensko in hrvaško vlado o ureditvi statusnih in drugih pravnih razmerij, povezanih z vlaganjem v NEK, njenim izkoriščanjem in razgradnjo, oktobra 2023 določila nov rok za prevzem odpadkov iz NEK: Slovenija in Hrvaška morata do začetka leta 2028 začeti prevzem NSRAO iz NEK, ki mora do takrat zagotoviti njihovo varno skladiščenje.

Komisija ugotavlja, da odlagališče hidrometalurške jalovine Boršt nekdanjega rudnika urana v Žirovskem vrhu še vedno v zapiranju, pri čemer se predvideva, da bodo pogoji za zaprtje izpolnjeni do konca leta 2024.

Monitoring radioaktivnosti v okolju kaže, da je bila lani obremenitev prebivalcev Slovenije zaradi prisotnosti umetnih radionuklidov v okolju pod vsemi zakonsko določenimi mejami in primerljiva s prejšnjimi leti. Leta 2023 je bila izvedena ponovna ocena letne doze zaradi sevanja naravnega ozadja v Sloveniji. Nova ocena povprečne letne doze na prebivalca zaradi naravnega sevanja v Sloveniji zdaj znaša približno 6 mSv (prej 2,4 mSv), pri čemer k temu največ prispeva radon in njegovi potomci. Leta 2023 ni bilo večjih težav pri izvajalcih sevalnih dejavnosti.

Lani je začela veljati nova Resolucija o nacionalnem programu ravnanja z radioaktivnimi odpadki in izrabljenim gorivom za obdobje 2023–2032 ter sprejeta nova Resolucija o jedrski in sevalni varnosti v RS za obdobje 2024–2033.

Kot pojasnjujejo pripravljavci poročila, je Vlada leta 2023 sprejela četrto verzijo državnega Načrta zaščite in reševanja ob jedrski in radiološki nesreči, ki je temeljni dokument načrtovanja in obravnava scenarije, pri katerih je predviden odziv na državni ravni. Imenovala je tudi državnega sekretarja v kabinetu predsednika vlade, ki je prevzel koordinacijo priprave projekta JEK2, ter delovno skupino za koordinacijo pripravljalnih aktivnosti na projektu JEK2.

* * *

Komisija tako kot v preteklih letih pozitivno ocenjuje poročilo, ki vključuje vse relevantne podatke za preverjanje stanja na področju jedrske in sevalne varnosti v Sloveniji.

Komisija poudarja, da je zagotavljanje varnega in stabilnega obratovanja NEK pomembno tako z vidika odnosa dela javnosti do jedrske energije in s tem povezanih varnostnih tveganj zaradi nastanka dogodkov z vplivi na zdravje ljudi in okolje kot z vidika potrebne odločitve Slovenije o prihodnji rabi jedrske energije s širitvijo jedrskega programa z izvedbo projekta JEK2.

V povezavi z gradnjo odlagališča nizko- in sredneradioaktivnih odpadkov (NSRAO) v Vrbini pri Krškem, ki je namenjeno odlaganju slovenskega deleža odpadkov iz NEK, ter izzivi, s katerimi se sooča Hrvaška pri postavitvi skladišča za odlaganje njihovega deleža odpadkov iz NEK, se postavlja vprašanje obvladovanja tveganja končnega odlaganja odpadkov iz NEK, če Hrvaška ne bi uspela pravočasno prevzeti svojega deleža odpadkov iz NEK oz. izpolnila svojih z meddržavno pogodbo določenih obveznosti.

V zvezi z odnosi med Slovenijo in Hrvaško pri uresničevanju meddržavne pogodbe je bilo pojasnjeno, da je Slovenija (Uprava za jedrsko varnost) v skladu z mednarodnim pravom odgovorna za vsa vprašanja, vezana na jedrsko varnost NEK, saj je locirana na njenem območju, medtem ko je Hrvaška v skladu s pogodbenimi obveznostmi dolžna poskrbeti za polovico vseh odpadkov iz NEK, razen če se državi dogovorita za katero drugo skupno rešitev. Ker državi na področju NSRAO dogovora o skupni rešitvi nista sklenili, je Hrvaška zavezana prevzeti svoj delež odpadkov do začetka leta 2028, če pa ne bi izpolnila svojih obveznosti, meddržavna pogodba predvideva načine reševanja sporov pogodbenic. Po javno dostopnih podatkih Hrvaška v bližini meje z BiH umešča v prostor skladišče kot začasno rešitev, pri tem pa na Upravi za jedrsko varnost ne morejo ocenjevati, ali bodo v sosednji državi pravočasno izpolnili svoje pogodbene obveznosti. Pri tem je bilo dodatno pojasnjeno, da v Sloveniji tečejo aktivnosti za izgradnjo odlagališča NSRAO, pri čemer bo Slovenija z izpolnitvijo svojega dela obveznosti razbremenila del prostora v NEK, kjer se tovrstni odpadki začasno skladiščijo.

Ob zavedanju pomena delovanja NEK za pokrivanje vedno večjih energetskih potreb Slovenije se postavlja vprašanje, ali obstajajo zaradi podaljšanja obratovalne dobe NEK za dvajset let oz. do leta 2043 večja tveganja za zdravje ljudi in vplivov na okolje. V zvezi s tem je bilo pojasnjeno, da mora bi jedrski objekt v vsakem trenutku obratovanja varen in brez vplivov na zdravje ljudi in okolje. Uprava za jedrsko varnost v okviru ene od temeljnih pristojnosti ocenjuje, ali obstajajo zadostne varnostne rezerve. Kot poudarjajo na Upravi za jedrsko varnost, se s podaljšanjem življenjske dobe NEK za prebivalce nič ne spremeni, je pa res, da obstajajo po 40 letih njegovega obratovanja določena tveganja, zato je ključnega pomena obvladovanje staranja oz. preverjanje tveganja staranja. Pri tem je bilo pojasnjeno, da je bil NEK v času dosedanjega 40 letnega delovanja podvržena številnim posodobitvam, zadnja večja nadgradnja varnosti se je izvajala po jedrski nesreči v elektrarni Fukušima-Daiči v obdobju 2012–2022. Po oceni Uprave za jedrsko varnost je NEK trenutno v odličnem stanju in varen.

V zvezi z novo oceno povprečne letne doze na prebivalca zaradi sevanja naravnega ozadja v Sloveniji, ki je bistveno višja (okoli 6 mSv) od vrednosti v preteklih letih (2,4 mSv), ter velikim razponom letne doze med različnimi območji Slovenije (npr. občina Piran je imela najnižjo povprečno koncentracijo radona v stavbah – 2mSv, občina Mirna peč pa najvišjo koncentracijo – 18 mSv) se je komisija spraševala o vzrokih za tovrstne velike razlike ter sprejemljivosti višjih povprečnih letnih doz za zdravje ljudi.

V zvezi z navedenim vprašanjem je bilo članom komisije pojasnjeno, da se stanje samo po sebi ni poslabšalo, saj naše telo sprejme približno enako količino radioaktivnih snovi kot v preteklih letih, kar pomeni, da prebivalec Slovenije ni izpostavljen radonu nič več kot v preteklih letih. Ob tem na Upravi za varstvo pred sevanji dodajajo, da je bil v luči nenehnega iskanja ustreznih modelov za ugotavljanje škode zaradi izpostavljenosti določenim radioizotopom izveden nov način izračunavanja merjenja izpostavljenosti naravnemu sevanju, ki pa je povzročil več kot podvojitev doznega koeficienta. Pri tem na Upravi za varstvo pred sevanji še pojasnjujejo, da v strokovnih krogih obstajajo pomisleki o ustreznosti novih vrednosti doznega koeficienta, pri čemer so se njegove vrednosti v preteklosti že večkrat spreminjale.

Na Upravi za varstvo pred sevanji izpostavljajo tudi, da v zadnjih letih predstavljajo največji izziv energetske sanacije stavb, saj lahko njihova neustrezna izvedba bistveno poveča koncentracijo radona v stavbah (ob zatesnjenih novih oknih je manjša izmenjava zraka). Zaradi navedenega je bila tudi sprejeta gradbena smernica, ki z vidika problematike radona naslavlja novogradnje in sanacijo obstoječih objektov. Medtem ko sanacije vrtcev in šol dajejo dobre rezultate, pa večje izzive predstavljajo novogradnje. Gradbena smernica predvideva izvajanje preventivnih ukrepov z namenom nižanja koncentracije radona v stavbah tako na območjih, ki so bogata z radonom, kot na preostalih območjih. Ključni cilj je ozaveščanje čim širšega kroga projektantov, da pri projektiranju novogradenj upoštevajo gradbeno smernico za gradnjo radonsko varnih novih stavb. Na Upravi za varstvo pred sevanji si prizadevajo spodbuditi čim več županov, da bi opozarjali projektante oz. gradbince, da pri novogradnjah upoštevajo gradbeno smernico.

Pojasnjeno je bilo, da so določene občine radonsko bolj bogate od drugih, vendar pa lahko tudi znotraj posamezne občine prihaja do velikih razlik. Uprava za varstvo pred sevanji vsako leto izvaja po občinah akcije, v okviru katerih zagotavlja sredstva za financiranje uradnih meritev koncentracij radona v stavbah, prav tako pa brezplačno posoja indikativne merilnike, da si lahko posamezniki v svojih domovih sami izmerijo koncentracije radona. Rezultati sicer v tem primeru niso uradni, predstavljajo pa dobro usmeritev za izvedbo morebitne potrebne sanacije. V primeru izmerjenih povišanih koncentracij radona se lahko vsak obrne na Upravo za varstvo pred sevanji, ki svetuje glede izvedbe potrebnih ukrepov.

Glede na to, da lahko neustrezne energetske sanacije vplivajo na povečanje koncentracije radona v stavbah, komisija poudarja opozorilo Uprave za varstvo pred sevanji, da je smiselno pred izvedbo energetskih sanacij stavb izmeriti koncentracijo radona in v primeru zaznanih povečanih koncentracij radona izvesti energetsko sanacijo skupaj s sanacijo radona. Komisija ob tem opozarja, da je treba občinam za sanacijo radona, kar je vezano na sanacijo talnih plošč, zagotoviti ustrezen obseg sredstev oziroma stroške tovrstne sanacije upoštevati kot upravičene stroške pri sofinanciranju investicij v energetske sanacije stavb v javni lasti.

* * *

Za poročevalca je bil določen državni svetnik Leopold Pogačar.

Ad 3.A)

Komisija je obravnavala Predlog Odgovora na Mnenje Vlade Republike Slovenije o zahtevi Državnega sveta za začetek postopka za oceno ustavnosti drugega odstavka 110.b člena Zakona o prevozih v cestnem prometu (Uradni list RS, št. 6/16 – uradno prečiščeno besedilo, 67/19, 94/21, 54/22 – ZUJPP, 105/22 – ZZNSPP, 18/23 – ZDU-10 in 23/24; v nadaljevanju: predlog odgovora). Pobudo za sprejem predlaganega odgovora je v obravnavo Državnemu svetu predložila Interesna skupina delodajalcev.

Komisija **podpira** predlog odgovora.

Komisija ugotavlja, da je Državni svet prejel poziv Ustavnega sodišča, da odgovori na mnenje Vlade o njegovi zahtevi za oceno ustavnosti drugega odstavka 110.b člena Zakona o prevozih v cestnem prometu (ZPCP-2), ki jo je na predlog Interesne skupine delodajalcev sprejel na 18. seji 12. 6. 2024.

Državni svetnik Marko Staroveški je v imenu Interesne skupine delodajalcev na mnenje Vlade k zahtevi Državnega sveta za oceno ustavnosti drugega odstavka 110.b člena ZPCP-2, ki ureja obvezno plačilo stojnine pošiljatelju oz. prejemniku blaga v primeru zamude pri razkladanju oz. nakladanju blaga, na kratko predstavil njegovo vsebino. Kot je pojasnil, Interesna skupina delodajalcev predlaga, da Državni svet vztraja, da izpodbijana določba drugega odstavka 110.b člena ZPCP-2 ni v skladu z Ustavo in da bi jo zato bilo treba razveljaviti. Pri tem Interesna skupina delodajalcev izpostavlja trditve o kršitvi svobodne gospodarske pobude in o ostalih kršitvah, ki jih je Državni svet že navedel v svoji zahtevi za ustavno presojo določbe o plačilu stojnine, navaja nestrinjanje z mnenjem Vlade ter izpostavlja njene napačne ali pomanjkljive navedbe.

Kot je pojasnil predstavnik Interesne skupine delodajalcev, Vlada v svojem mnenju ni podala relevantnih argumentov glede izpostavljene problematike z vidika ustavne (ne)skladnosti drugega odstavka 110.b člena ZPCP-2, pri tem pa v celoti ni naslovila vseh s strani Državnega sveta predstavljenih razlogov neskladnosti ter jih ovrgla.

Komisija ugotavlja, da Interesna skupina delodajalcev predlaga, da Državni svet v odgovoru na mnenje Vlade izpostavi neutemeljeno nesorazmerno in neenako obravnavo pošiljateljev oziroma prevzemnikov blaga z vzpostavitev stroge objektivne odgovornosti, opozori na nesorazmernost ter arbitrarnost ukrepa plačila stojnine ter dodatno izpostavi kršitve svobodne gospodarske pobude.

* * *

Komisija se je strinjala z vsebino predloga odgovora in ga soglasno podprla.

* * *

Za poročevalca na seji Državnega sveta je bil določen predsednik komisije Dušan Strnad.

* * *

Komisija je podprla predlog odgovora (11 ZA, 0 PROTI).

Ad 4)

Komisija je potrdila zapisnik 32. seje komisije (10 ZA, 0 PROTI).

Ad 5)

V okviru te točke je državni svetnik Leopold Pogačar člane komisije seznanil, da se je nanj kot podpredsednika komisije obrnila Civilna iniciativa (CI) Okolju prijazen tir s prošnjo za obravnavo oz. pomoč v zvezi s problematiko nadgradnje železniške proge Ljubljana-Kranj, odsek Vižmarje – Medvode.

CI Okolju prijazen tir iz vrst krajanov Stanežič in Medvod je v svoji prošnji v elektronski obliki z dne 19. 8. 2024 pojasnila, da je v predlogu Državnega prostorskega načrta (DPN) za nadgradnjo železniške proge Ljubljana-Kranj/Naklo, na podlagi Elaborata optimizacij za doseganje višjih hitrosti, predlagana varianta proge VM2, ki novo progo med Stanežičami in Medvodami bistveno oddalji od obstoječe trase in tako uniči več hektarov kmetijskih zemljišč, eno naravno dediščino in tri registrirana arheološka najdišča, vas Stanežiče preseka na pol ter vaščane izpostavi hrupu in jim oteži dostop do prometnic in Save. Poleg tega je ta varianta za 100 odstotkov dražja od variante poteka na obstoječi trasi (VM1) in najdražja na celotni trasi nove proge Ljubljana Kranj. CI je zbirala tudi podpise proti predlagani varianti VM2, prav tako pa napovedala, da bo na pristojno ministrstvo naslovila predlog s strokovno utemeljenimi argumenti proti predlagani varianti, ki ima bistveno večje negativne učinke na okolje, in predlagala umestitev optimizirane proge po varianti VM1. CI Okolju prijazen tir želi navedeno problematiko predstaviti Komisiji za lokalno samoupravo in regionalni razvoj in izpostaviti način, kako je Ministrstvo za naravne vire in prostor, na podlagi zgolj enega vidika (doseganje višjih hitrosti), sprejelo za okolje in lokalno skupnost škodljiv načrt.

Državni svetnik Dejan Crnek, ki v Državnem svetu zastopa interese Mestne občine Ljubljana in Medvode, je pojasnil, da je seznanjen z opozorili CI Okolju prijazen tir in jih je že prenesel pristojnim službam na Mestni občini Ljubljana. Pri tem je pojasnil, da je na območju Mednega predvidena nova trasa železniške proge, saj je obstoječa trasa preozka za nadgradnjo oziroma širitev. Predlagana varianta nove proge v enem delu deli zemljišča, ki bi lahko bila eventuelno gradbene parcele, pri čemer je ta delitev povezana z načrtovanimi hitrejšimi vlaki (proga mora biti čim bolj ravna). Poudaril je, da je ta trasa predvidena že kakšnih dvajset let, zato so nanjo vezani tudi vsi prostorski načrti in projekti. Ta varianta proge je tudi najhitreje izvedljiva, kakršnekoli spremembe bi povzročile večletne zamike realizacije projekta nadgradnje gorenjske železniške proge na tem odseku. Mestna občina Ljubljana je na Vlado naslovila svoje pripombe in med drugim tudi predlagala, da naj se prehod iz obstoječe proge na novo progo izvede čim kasneje. Poudaril je, da na večini zemljišč, ki se potrebujejo za novo traso, ni stavb. Dodatno je pojasnil, da se ta varianta železniške proge (in postajališča) umešča tudi v povezavi z načrti Mestne občine Ljubljane o novem prometnem vozlišču v Stanežičah, kjer se načrtuje nov LPP center in novogradnja stanovanj.

Po krajši razpravi, v kateri se je ugotovilo, da se je javna razprava na DPN iztekla konec avgusta 2024, zdaj pa pristojne institucije preučujejo pripombe, so se člani komisije dogovorili, da najprej pridobijo ustrezne informacije o časovnici nadaljnjih aktivnosti v postopku priprave končnega predloga DPN. Na tej podlagi se bo komisija predvidoma na

naslednji redni seji odločila, kdaj in na kakšen način bi obravnavala zadevno problematiko. Člani komisije so se tudi dogovorili, da služba Državnega sveta poskrbi, da so z vsebino prošnje Civilne iniciative Okolje prijazen tir seznanjeni vsi člani komisije.

Sekretarka
Meta Štembal, l. r.

Predsednik
Dušan Strnad, l. r.